 અથ

ગાયન પ્રકાર.

છપાવી પ્રગટ કરનાર બુકસેલર

શા૦ જીવનદાસ રૂગનાથજી.

મુંબઈ.

ધી "પારસી પ્રીંન્ટીગ" પ્રેસ.

સન ૧૮૮૬ સંવત ૧૯૪૩.

કીંમત એક આનો.

ગાયન પ્રકાર

પદ ૧

હાથ ચક્ર ત્રીશુલ બિરાજે, અલેક જગાવે તેરી નગરીમે;
શ્રી કૃષ્ણકો દરશન કરને, આયે શદાશીવ ગોકુલમે; ટેક
જટા મુગુટ પર ગંગ બિરાજે, ચંદ્રમા શીર ઉપર રે;
ગલે રૂંઢકી માલ બીરાજે, સ્વરૂપ લીયા કોઇ અધિકારી;
શેશ નાગ જબરીયા લેપટકર, આલમ ભકતી દુર દુરી;
કોણ મુલકસેં આયા જોગી, દેખ્યોજી ગોકુળ અંદરે;
આપે બ્રહ્મા આપે વિશ્નુ, આપે હય નર અધીકારી;
ઉનકી લીલા કોઇ ન જાને, ઉનકા અંતર હયે પ્યારે;
ગલી ગલીમેં અલક જગાવે, અયેશા ભોલા શંકર રે;
ખડે રશતેશે અલક જગાવત, આયે નંદકે મોહોલોમે;
માતા જસોદા ખઇડી મોહોલમે, અવાજ ઉતરા કાનુમે;
બાહાર નિકલ કર આઇ જસોદા, ખડી રહી દરવાજામેં;
જબ જોગીકા સ્વરૂપ દેખકર, બીચાર કરતી હય દીલમે;
થાલી ભરકર ચંદન લાઇ, લ્યો બાવાજી તુમ જોલીમે;
મહાદેવજી કહે હમ નહી લેતે, લે જાઓ માઇ અપને ઘરમે
ચાર ખુટકા સોના રૂપા, જે ચાહીયે મેરી જોલીમેં;
હીરા મોતી પાટ પીતાંબર, જે ચાહીયે સો હય ઘરમેં;

દુર દેશકા હમ હે જોગી, રેહેને વાલા કાશીમે;
તેરા બાલકકી સુરત દુખનેં, મે આયા શદાશીવ ગોકુલમે;
જલદી લાવ માઇ તેરા બાલકકું, કહાં છુપાયો તો ઘરમેં;
શ્રી કૃષ્ણકો દરશન કરને, આયે શદાશીવ ગોકુલમેં.
કેહેત જસોદા સુનો બાવાજી, યહી બાત નહીં હોનેકી;
મેરા બાલક કલકું જનમા, ખબર નહીં ઉનકા તનકી;
સ્વરૂપ તમેરો કાલો પીલો, સુરત જેશી બાગંનકી;
મેરા બાલક ડર ડર મર જાય, નજર લગે કોઇ સખીઅયનકી
જાઓ ગોકુલમેં બોહોતહે બાલક, જાઓ સુરત દેખો ઉનકી
મેરા બાલક કલકું જનમા, ઘરમેસી નહી લાવનકી
હઠ કર જોગી ખડા રહા, જબ બેઠ ગયા દરવાજુમેં
કેહે બાવાજી સુનો જસોદા; તેરા બાલક નહી ડરનેકા;
તીન લોકકું ચેહી ડરાવે, દાતા હય ત્રીભોવનકા;
અયસા બાલક તેને જનમા, કામ સુધારયા ભગતનકા;
સુરીનર મુનીજન નારદ સારદ, સબ સમરન કરતા ઉનકા;
ચાર ખુંટ નવ ખંડ પ્રથ્વીમેં, રાજ હુવા તેરા બાલકકા;
ભોલી જસોદા ભુલી ફીરત હય, યહી બાલક નહીં ડરનેકા;
આપકે દીલમે સમજી જસોદા, લે આઇ શ્રી કૃષ્ણકું;
ચાર ચતુરા પાવ પીતાંબર, શીર મુગટ શોભે ઉનકું;

હુઇ દોનુંકી નજરા નજરી, શીશ નમાયા શંકરકું;
હસ કર દીલમે કેહેત સદાશીવ, અવતાર લીયા ગવલન ઘરકું;
શ્રી કૃષ્ણકો દરશણ કરને' આએ સદાશીવ ગોકુલમેં

પદ ૨ જું

તને મેરો મન હરી લીનો, રાજા રણછોડ;
રંગીલા રણછોડ; છોગાળા રણ૦ છબીલા રણ૦
મેરો મન હરી લીનો. ટેક
ત્રીકમ માધવ શ્રી પુરૂષોતમ, કુંવર કલ્યાણજીકી જોડ;
તને મેરો મન હરી૦ રાજા૦
શાંખ ચક્ર ગદા પદ્મ બીરાજે, મુખ મોરલી ઘન ઘોર;
મેરો મન હર લીનો૦ રાજા૦
મોર મુગટ શીર છત્ર બીરાજે, કુંડલકી છબ ઓર;
તેન મેરો મન હર લીનો૦ રાજા૦
આસ પાસ રતનાગર ગાજત, ગોમતી કરતહે કલોલ;
મેરો મન હરી લીનો૦ રાજા૦
ધજા પતાકા બહુ ફરૂકે, ઝાલર કરત ઝકઝોલ;
મેરો મન હરી લીનો૦ રાજા૦
શબલ જાગત નેકે માટેહી પ્રગટે, નામ ધરયો રણછોડ;
મેરો મન હરી લીનો૦ રાજા૦

રંગીલા. છોગાલા.
કૃષ્ણ જીવન તુલસીદાસકે પ્રભુ પ્યારે, જયજય જુગલ કીસોર
મેરા મન હરી લીના રાજા રણછોડ.
રંગીલા. છોગાલા૦ છબીલા રણ૦
તને મેરા મન હરિ લીના.

પદ

બાલા મેં જોગી જસ ગાયો, મેં જોગી જશ ગાયો;
બાલા મેં જોગી જસ ગાયો
ધંન ધંન જસોમતી તેરિ તનકું, જીને એશા શુત જાયો;
બાલા મેં૦
ગુનકો બડો દખનકું છોટો, અલક-પુરૂષ ઘેર આયો;
જાગ ધ્યાન ધરે જોગેશર, નીગમ ખોજ નહીં પાયો;
બાલા મેં જોગી જસ ગાયો
ભીક્ષા લે આઇ નંદરાની, શંકરે શીર ધુનાયો;
દખી નગન ફીર ગઇ જું ભુવનમેં, અંબર આન ઓઢાયો;
બાલા મેં જોગી જસ ગાયો
નહીં લઊં પટમ્બર ભુષણ, નહીં ધન કંચવ માયા;
મુખ દખું તેરા બાલકકો, જો મેરે ગુરૂને બતાયો;
બાલા મેં જોગી જસ ગાયો

જોચાહી એસો લીઓ રાઉરે, કીજે અપનો ભાયો;
દીઓ આસીસ મેરે બાલકકું, બાઢે અવીચળ કાયા
બાલા મેં જોગી જસ ગાયો
વીનતી કર બોલી નંદરાની, શુણ જોગી અન કેરાયો;
દરખન ન દઊંગી દીગંબર તોકું, બાલક જાએ ડરાઓ
બાલા મેં જોગી જસ ગાયો
જાકી દ્રષ્ટ સકલ વ્રજ ઉપર, ઓ કયું જાએ ડરાયો;
અલેક નીરંજન મેરો શાંહી, શો તેરે ભુવન છુપાયો;
બાલા મે જોગી જસ ગાયો
તબ બાલકૃષ્ણકુ લાઈ નંદરાની, કર અચલેકી છાયા;
કરી પ્રણામ ચરણ રજ વંદી, શીંગી નાદ બજાયો ;
બાલા મેં જોગી જસ ગાયો
નીરખ નીરખ મુખ પંકજ લોચન, નેનન નીર બહાયો;
દરખન બેને કહેત નહીં આવે, નાંટક ભલો બજાયો;
બાલા મેં જોગી જસ ગાયો
લીલા લલીતની રખે મન અટકો, ચિત નહી ચલત ચલાયો;
ગુરદારા ભયે મુની વીશમેં, શંકર એ ગત લાયો;
બાંલા મેં જોગી જસ ગાંયો

૫૬

સુખ દુખ મનમાં ન આણીએ, ઘટ સાથેજ ઘડીયાં;
ટાલા કોઇના નવ ટળે, રઘુનાથના જડીયાં; સુખ દુખ.
રાજા નળ જેવો રાજીઓ, જેને દમયંતી રાણી;
અરધે વસ્ત્રે તેતો ફર્યાં, ન મળાં અંન ને પાણી; સુખ દુખ.
રાજા હરીચંદ્ર જેવો સત્યો, સિંતનો ચપરાણો;
નીચને ઘેર નીરવહ્યાં, નીચ હાથે વેચાણો; સુખ દુખ
પાંચે પાંડવ ભગત પ્રભુના, વનમાંહી વગોતાં;
સુખ શેજાએ સુતા નહી, સુખે નીદ્રા ન કરતા સુખ દુખ.
સીતા જેવી સાધવી, રાજા રામની રાણી;
રાવણ સીતાને હરી ગયો, લખ્યા લેખજે જાણી; સુખદુખ.
શો પુત્ર ધ્રુતરાષ્ટના, ગંધારી નારી;
વિપત પડી જયારે કારમી, શોં અજ નાંખ્યાછે મારી સુખ.
દુઃખ પડયાં શરવ દેવને, સમરા કાનડ કામી;
ભગત વછલ પ્રભુ ભુધર, મેહેતા નરસંહીનો સ્વામી; સુખ.

પદ

હરી ભજન થકી છોટા હોય તે, સહુથી મોટા થાએ;
તન તાપ ટળે, જનમ મરણનાં સંકટ સરવે જાએ;
જુવો વાલ્મીકની તમે જાતડલી, જેણે ધ્રરમશાલાંમાં દેહ ધરી
જેણે સતકોટી રામાયણ કરી, હરી ભજન થકી;

જુવો એકલ શીંગી હરણીના, તેના વેદ વ્યાસ વણ પરણીના.
તેના સુત પુરાણી કોણ કાણીના, હરી ભજન થકી.
જુવો દાશી સુતથી નીચપણું, જેનું પુન પવીત્ર ચરીત્ર ઘણું.
થા આ નારદ મન ગોવીંદ તણું, હરી ભજન થકી;
જુવો સુકદેવજીનું તમેમુલ શોધી, પશુયાતી હતો શુવરીયો લોધી
થઆ ઇસ્વર આપે ત્યાં ક્રોધી, હરી ભજન થકી.
જુવો માંઠવની મંડકી માતા, મહા વશીષ્ટ જન થઇ વીખ્યાત;
ચતુરાનંદ પંકજને જાતાં, હરી ભજન થકી.
જુવો અગસ્તીની માતા ગાગર, જેણે એક અંજલી કીધો સાગર
વ્રજ વીનતાએ વશ કીધો નાગર, હરી ભજન થકી.
જુવો અશૌચીની રગ ગાભલીઊં, તેતો ગંગા સરખું થઇ પડયુ
જેમ પારસ પ્રસેલો હુંઢ લીઊં. હરી ભજન થકી.
એતો જાત ભાત સહુની જાણી, હરીને ભજે તે હરીનો પ્રાણી;
કહે પ્રીત માસો લખો એ ધાણી, હરી ભજન થકા-
તન તાપ ટલે જનમ મરણના સંકટ જાએ.

પદ

નારાયણ નરસીંહ નરોતમ, પુરૂષોતમકો ધ્યાન ધરોરે;
ગીરીવર ધર ગોપાલ ગદા ધર, ગરૂડ ધ્વજ પદ હ્રદય ધરોરે;
દીના નાથ દીનકે બંધુ, દીન ગોપાળ દામોદર હર પ્રભુ

જગંનાથ વામન જગ બંધ હરોરે, કુબુધીને સુબુધી કરોરે;
નારાયણ નરસીંહ નરોતમ, પુરૂષો તમકો ધ્યાન ધરોરે;
ગીરીવર ધર ગોપાલ ગદા ધર.

૫૬

પંચવટીમે રામ લછમન, સીતા વાસ કરે રઘુનંદન; પંચવટી.
કમળ નયન મુખ સુંદર જાકો, યોગી ધ્યાન ધરે: રઘુ.
ત્રીશીરાખર દુખ નવ ધકારન, ધનુશ બાણ ધરે;
જાકી માયા સબ જગ મોહત, ઓહી દુખ હરે; પંચવટી.
સીતા વાસ કરે રઘુનંદન.

૫૬

તુજ વીન મોરી કોન ખબરલે, ગોવરધન ગીર ધારીરે;
મોર મુગુટ પીતાંબર સોહત, કુંડલકી છબ ન્યારીરે;
તુજ વીણ મોરી કોણ ખબરલે ગોવરધન ગીરધારીરે;
ભરી સભામે દ્રૌપદી ઠાડી, રાખી લાજ હમારીરે તુજ
મીરાં કે પ્રભુ ગીરધર નાગર, ચરન કમલ બલહારીરે;
તુજ વીણ મોરી૦ ગોવરધન ગીરધારીરે૦

૫૬

કૃષ્ણ કરો જજમાન પ્રભુ તુમ કૃષ્ણ કરો જજમાન.
જાકી કીરત બેદ બખાનત, સાખી દેત પુરાન; પ્રભુ તુમ.

મોરમુગુટ પીતાંબર સોહત, કુંડલ ઝલકત કાન; પ્રભુ તુમ.
મીરાંકે પ્રભુ ગીરધર નાગર, દે દરશનકો દાન: પ્રભુ તુમ.
કૃષ્ણ કરો જજમાન પ્રભુ તુમ કૃષ્ણ કરો જજમાન

પદ

નીરધનકો ધન રામ, હમારો; નીરધનકો ધન રામ. ટેક
ખાત ન ખુટત ચોર ન લુટત, ગાઠે આવત કામ, હમારો૦
દીન દીન હોત સવાયો કુનો, ખરચત કોટીક દામ, હમારો૦

પદ

અબ તુમ કબ સુમરોગે રામ, અબ તુમ કબ સુમરોગે રામ.
બાલપનોમે ખેલ ગમાયા, તારૂનપનમે કામ; અબ તુમ૦
બુઢાપનામે કાપન લાગે, નીકલ ગયા અવસાન અબ તુમ૦
કહત કબીરા સુનો ભાઇ સાધુ, યહ ઘોડા વઇ મેદાન; અબ
તુમ કબ સુમરોગે રામ, કબ સુમરોગે રામ. અબ તુમ૦

પદ

રાધા સંગ ગીરીધર ઝુલરાધા સંગ
અબીર ગુલાલકી ધુમ મચાઇ, ડારત પીચકારી રંગ
લાલ ભયો વ્રંદાવન જમુના, કેસર ચુવાત રંગ ગીરી.
નાચત તાલ આધાર સુરનર, ધીમ ધીમ બાજે મૃદંગ
મીરાં કે પ્રભુ ગીરધર નાગર, ચરન કમલકુ ગંગ ગીરી.

૫૬

બ્યાહાને આએ રામ જનકપુર, દશરથજી કે લાલારે
રાજા જનકકી કન્યાં કુમારી, ચાર દેશ પત્ર પઠાયો
દેશ દેશ કે ભુપત આયે, કાને ચાપ ચઢાયોરે
કામધેનું કો ગોબર મંગાયો ઢીગ ઢીગ જાંગન લીપાયોરે
ગજ મોતીયનકે ચોક પુરાયો શોને કલસ ભરાયોરે
ભાત ભાત કે મંડપ રચાએ રતનકે દીપક ધરાયોરે
બેઠ બ્રહ્મા બેદ પઢતહયે મુની નારદ બીન બજાયોરે
રામચંદ્ર જબ બીહાને આયે રથ ગજ તુરંગ સ્વારીરે
મોતીયન થાલ ભરી લાઇ સુંદરી સખીયન મંગળ ગાયોરે
રૂષીને જબ આજ્ઞા દીની રામે ચાંપ ચઢાયોરે
કમલ નયન જબ ચાંપ ચઢાયો સંતનકે મન ભાયોરે
તોડા ધનુશબાન એક છીનમે સુનનર સબ હરખાયોરે
તુલસીદાસ આસ રઘુવરકી દેવસુમન બરખાયોરે
બ્યાહાને

ઠુમરી ૧

જલકંઇસે ભરો જમુના ગઇરી સનમુખ રાજા રામ ખડે
ઠાડી ભરો રાજારામ દેખતહે બેઠી ભરૂં ભીજે ચુનડી જલ

ઠુમરી ૨

રાની! રાધા તું ખમુમે બોલ કયા મોયે ચુક પડી
રાણી રાધા૦

સગરીન મોએ તલપત બીતી હસી હસી ઘુંઘટ ખોલો
રાનો રાધા૦

ઠુમરી ૩

કૈસે આઊં રાજાજી મૈ કૈસે ચાંદની ચટક રહી મુખમેરા દખે
ગરવા કૈસે આઉંરે ગંગરવા કઇરે લાઊં કઇસે આઊં રાજાજી

ઠુમરી ૪

કીસન મોરી નાજુક ખૈંચા મરોરી કીસન૦
ચુનરીયાં ફારી મોતી યનકી લટ તોરી
કીસન મોરી નાજુક ખઇચા મરોરી

દાદરા ૧

મનુવા ખેતી કરો હરી નામકી મનુ૦
પૈસા ન લાગે રૂપીઆ ન લાગે કોડી ન લાગે હરદામકી

દાદરા ૨

લછમન ધીરે ચલો મેં વારી લછમન ધીરે૦
રામ લછમન કનક શીતારે ફેર મીલે ગીરધારી
લછમન ધીરે ચલો મેં

હોરી ૧

બ્રજમેં હરી હોરી મચાઇ બ્રજમે અયેસી ધુમ મચાઇ હો૦
મહારાજ બ્રજમે૦ ટેક
ઇતસે આઇ સુઘડ રાધીકા ઉતસેં કુંવર કનાઇ

ખેલત ફાગ પરસ્પર હીલમીલ એસુખ બરની ન જાઇ
સુઘડ વેર બસંત બુધાઇ ભ્રજ૦
બાજત તાલ મૃદંગ ઝાંઝ ડમરી ને સરનાઇ
ઉડત ગુલાલ લાલ ભયો બાદલ રહો સકલ ભ્રજછાઇ
છાઇ માનું મેઘન ઝરલાઇ ભ્રજ.
રાધાજી સચનદયે ન સખીઅનકું ઝુંડનું ડ ઉઠધાઇ
લપટ ઝપટ કર શામ સુદરકું પરવશ પ્રકડ લે આઇ
લાલનકું નાચ નચાઇ ભ્રજ૦
છીન લીની મુરલી પીતાંબર શીરપર ચુનડી ઓઢાઇ
બીંદુ ભાલ નૈન બીચ કજલ નાક વેસાણ પેહેરાઇ
અઇસી નઇ નારી બનાઇ ભ્રજ૦

હોરી ૨

એસી હોરી ખેલાઇ શ્યામ મોયે ચોરી લગાઇ ટેક
ખેલત ગેંદ ગઇ જમુનામેં તન મેરી ગેંદ ચુરાઇ
હાથ છોડ અંગીયાં બીચ દખો એક ગઇ દો પાઇ સ્યામ

હોરી ૩

ફાગનકે દીન ચાર સખીરી અપને પીયાસે જો માગેસો દઉંગી
ફાગનકે દીન ચાર
હીરાબી દઊગી મોતી બી દઊંગી આર દઊંગી દો દો લાલ
સખીરી અપને પીયાસે જો માગે સો દઊંગી ફાગનકે૦

ઠુમરી

જીયરા લાગી રેહે સાગર પાણીડાં ન જાઉંરે જીયરા.
કબકકી મેં ભીઠાડી અરજ કરતી હુઇ
છતની અરજ મોરી માનો જીયરા લાગી રેહે સાગર
પાનીડાં ન જાઊંગીરે

પદ ૧

શુ ફલ જન્મ હરી આજુ ભયો ટેક
ધનિ ગોકુલ ધનિ નન્દ જસોદા જા કે હરી અવતાર ભયો
પ્રગટ ભયો અગ પુન્ય સુક્રત ફળહીન બંધુ મોહીત દરશ ભયો
બારબાર નંન્દકે આંગન લોટત બ્રજ આનંદ ભયો
મે અપરાધ્ર કિયો બિન જાને કો જાને કોહે ભેખ ભયો
શુરદાસ પ્રભુ જગત હેત બશ યસુમતિ હિત અબ તારલયો

સાખી

લટકત લટકત શંકર આયે મનમે મોદ બડાવે
નન્દ ભુવનમેં નાચત ગાવત સિંગિ નાદ બજાવે

જશોદા બચન

કોન દેસકા જોગી હે તુમ કોન નામ ધરવાયા
કહાં બશ ચડે કહત યશોદા શુન જોગી ન કેરાયા
તુમહી બ્રહ્મા તુમહી વીષ્ણુ તુમહી ઇશ કહાયા
તુમહી વીશંભર તુમ જગ પાલક તુમહી કરત સહાયા

શુરશ્યામ કહે સુનો યસોદા શંકર નામ બતાયા
કાહુ જોગીકી નજર લગીહે મેરો કુંવર કનીયા રોવે
ઘર ઘર હાથ દીખાવે યશોદા દુધ પીબે નહી શોવે
ચારો ડાંડી સરલ સુંદર પલનેમે જુ ઝુલાવે
મેરી ગલી તુમ જીન મતિ આવો અલખ અલખ મુખ બોલે
રાઇ લોન ઉતારે યશોદા સુર પ્રભુકો સુવાવે
નંદ દવારે એક જોગી આયો સીંગી નાદ બજાયો
સીશ જટા શશી બદન સોહાગો અરૂ તન મન છબી છાયો
રોવત ખીજત કૃષ્ન શાવરો રહત નહી હુલરાયો
લીયો ઉડાય ગોદ નંદરાની દુવારે જાય દીખાયો
અલક અલક કર લીયો ગોદમેં ચરણ ચુમ ઉર લાયો
શ્રવણ લાગ કછુ મંત્ર સુનાયો હસી બાલક કી લકયો
ચિરંજીયો સુત મહરી તોહારો યોગી સુખ પાયો
સુરદાસ રમ ચલો રાવલો શંકર નામ બતાયો

દોહા

પરમ ગુનીનો નંદ સુત મેં દખ્યો ટકટોર
અહો પ્રીયા પ્રીતમ બીના એસો પ્રેમ ન જોર

સમાપ્ત.

શ્રી

ગાયન પ્રકાર સંપૂર્ણ